

ТЕОДОР СТЪРДЖЪН ПУХЧО

Превод от английски: Любомир Николов, —

chitanka.info

Рансъм лежеше в тъмното и се усмихваше, мислейки за домакинята. Заради феноменалния си талант на разказвач той бе желан гост навсякъде. А въпросният талант се дължеше именно на честото му гостуване из най-различни среди, тъй като не представляваше нищо друго, освен колоритно описание на някои хора и техните мнения за ближните. И цялата тази хаплива ирония се сипеше върху особи, които бе срещал през последните няколко дни. Например, само седмица след като бе гостувал у семейство Джоунс, той можеше тихомълком да направи скандални и невероятно смешни разкрития за тях пред новите домакини, да речем фамилия Браун. И да не мислите, че семейство Джоунс се обиждаха? О, не. Тяхното се оказваше цвете в сравнение с кирливите ризи на Браун. И тъй продължаваше да кръжи по спирала из висшето общество.

Днес обаче Рансъм не гостуваше на Джоунс или Браун. Намираше се в дома на госпожа Бенедето; а за неговия твърде хаплив хумор вдовицата Бенедето се оказа същински небесен дар. Тя живееше в свой собствен свят, изграден очевидно върху никому неизвестните имена на предци и познати, също както холът ѝ бе претърпан с неопишуемо безвкусни образци на викторианската мебел в стил рококо.

Госпожа Бенедето не живееше сама. Нищо подобно. Целият ѝ живот, както казваше самата тя, бе посветен, отдаден и всецяло обречен на нейното бебче. Или казано с други думи, на нейния любимец, мъничък хубавец, сладурест красавец и дори — простете за израза — нейния тумбачест глезоран-мърморан. Сам по себе си той представляваше забележителна картинка. Отзоваваше се на прякора Търкулан, който бе крайно неточен и оскърбителен за достойнството му. По рождение носеше името Пухчо, но нали знаете какво нещо са прякорите. Беше едър и загладен, типичен представител на най-висшата животинска форма, наречена помъдрял уличен котарак.

Чудно нещо са котките. Те единствени могат да водят живот на паразити и въпреки това да поддържат на най-високо ниво своята способност да се грижат за себе си. Сигурно неведнъж сте чували за изгубени кученца, но не и за изгубени котки. Котките просто не се губят, понеже не са ничия собственост. Само не го разправяйте на госпожа Бенедето. Тя не би и помислила да подложи на изпитание верния Пухчо, като обяви десетдневен мораториум върху

консервираната съомга. Иначе би открила у него толкова преданост, колкото в някоя дървеница.

Мислейки за всичко това, Рансъм се чувстваше твърде развеселен. Гукането на госпожа Бенедето около флегматичния Пухчо бе просто опияняваща гледка. Като си припомни всичко в подробности, той неволно помисли, че в крайна сметка Пухчо може все пак да се окаже изключителен екземпляр. Котешкото ухо е чувствителен орган; всяко същество, което е в състояние да изтърпи непрекъснатия словесен поток на госпожа Бенедето от сутрин до вечер, а сетне да чуе как постепенно заглъхва в нощта, само за да отстъпи място на гръмовно хъркане... казано накратко, всяко подобно същество *наистина* е изключително. А Пухчо търпеше безропотно вече цели четири години. Котките не се славят с търпение. Те обаче притежават изключително чувство за изгода. От цялата работа Пухчо печелеше — и то колкото да компенсира с излишък понасяните несгоди, защото котките по принцип не обичат равностойните сделки.

Рансъм лежеше кротко и се възхищаваше от несравнимата мощ на вдовишкото хъркане. Не знаеше много за покойния господин Бенедето, но подозираше, че трябва да е бил човек с ангелско търпение, мазохист или глухоням. Изглеждаше невероятно едно-единствено мършаво гърло да издава подобен тътнеж, ала фактът си оставаше факт. Рансъм с усмивка си представи, че от много бърбрене тая жена има мазоли по небцето и сливиците и именно тяхното триене прибавя в хъркането особен допълнителен тон, напомнящ шумолене на стара кожена подвързия. Мислено си отбеляза да съхрани тази идея за бъдещи разсъждения. Можеше да я използва идната седмица.

Хъркането едва ли е най-сладката приспивна песен, но всеки шум може да стане приспивен, стига да се повтаря достатъчно дълго. Има един стар виц за пазач на фар с автоматично оръдие, което гърмяло през четвърт час и денем, и нощем. Една нощ както старецът спял, оръдието не гръмвало. Само три секунди след точния час човечецът рипнал от леглото и се зацурал из стаята с кръсъци: „Какво беше туй?“. Точно така стана и с Рансъм.

Той не знаеше дали е спал час, два, или изобщо не е заспивал. Изведнъж се озова седнал на ръба на леглото, съвсем буден и напрегнал слух до предел, за да открие източника на онова — Какво всъщност? Звук ли? — което го бе събудило. Из старата къща

царуваше тишина като в морга подир края на работното време и в просторната сенчеста спалня не се виждаше нищо, освен посребрените от луната прозорци и мрачните очертания на завесите. Мина му утешителната мисъл, че зад тия завеси може да се укрива какво ли не. Той бързо дръпна нозе от пода и пролази назад по леглото. Не че имаше нещо отдолу, но все пак...

През лунните лъчи по пода се задаваше плавно някакъв бял предмет. Без да издава нито звук, Рансъм се напрегна, готов за удар, отбрана, отскок или бягство. Не притежаваше кой знае какъв характер, но дължеше репутацията си на едно особено умение — способността да бъде винаги нащрек, неподвластен на изненади. С такъв човек не се спори.

Белият предмет спря и го огледа с жълтозеленикавите си очи. Та това беше Пухчо — небрежен, добродушен и напълно лишен от желание да плаши хората. Всъщност той дори впери поглед в поомекналото туловище на Рансъм и някак загадъчно повдигна рошавата си вежда, сякаш се наслаждаваше на конфузното положение.

Рансъм учтиво изтърпя котешкия взор и се протегна с ленива грациозност, която не би посрамила дори самия Пухчо.

— Ама че ме уплаши! — весело каза той. — Не са ли те учили да чукаш, преди да влезеш в будоара на един джентълмен?

Пухчо вдигна лапа и лекичко я докосна с език.

— За варварин ли ме смяташ? — запита той.

Рансъм усети как клепачите му натежават, ала това бе единственият признак на смайване. Нито за миг не повярва, че котаракът е проговорил, но в току-що прозвучалия глас имаше нещо доста познато. Естествено, някой си правеше глупави шеги.

Божичко... трябваше да е шега!

Е, така или иначе, трябваше да чуе гласа още веднъж, за да го разпознае.

— Не си изрекъл нищо, разбира се — каза той на котарака, — но ако случайно греша, би ли го повторил?

— Чу ме много добре — отвърна Пухчо и скочи върху леглото.

Рансъм инстинктивно се отдръпна.

— Да. Аз... май наистина те чух — промърмори той. За Бога, къде бе чувал този глас? Опита се да обърне всичко на шега. — Знаеш

ли, при дадените обстоятелства би трябвало дори да ми пратиш послание, преди да почукаш.

— Отказвам да се съобразявам с тъй наречените норми на поведение — заяви Пухчо. С безупречно чистата си козина приличаше на реклама за юргани, но въпреки това отново подхвана да се мие най-старателно. — Не ми допадаш, Рансъм.

— Много благодаря — изкиска се изненаданият Рансъм. — Чувството е взаимно.

— Защо? — попита Пухчо.

Рансъм изруга на ум. Бе разпознал котешкия глас — нещо, което доказваше изключителната му наблюдателност. Всъщност чуваше собствения си глас. Реши, че нещата май доста загрубават и както винаги в подобни моменти прибягна към прикритието на празните приказки.

— Причините да не ми допадаш са безброй — обясни Рансъм. — И всички могат да се изчерпят с едно-единствено изречение: „Ти си котарак“.

— Чувал съм те да го казваш поне два пъти — отвърна Пухчо, — само че тогава употребяваше думата „жена“.

— Поведението ти е нетърпимо. Нима истината става неистина, ако се изрече повече от веднъж?

— Не — охотно потвърди котаракът. — Но се превръща в шаблон.

Рансъм се разсмя.

— Ако оставим настрана факта, че говориш, намирам те доста забавен. Още никой не е критикувал моите реплики.

— Не си попадал на умни хора — заяви котаракът. — Защо не обичаш котките?

За Рансъм подобен въпрос бе като натискане на бутон, който включва поредица от изречения.

— Котките — назидателно съобщи той — несъмнено са най-егоистичните, неблагодарни и двулични твари на този и който и да било друг свят. Заченати от порочната връзка между Лилит и Сатаната...

Очите на Пухчо се разшириха.

— А! — прошепна той. — Личи си хуманитарното образование!

— ... те са взели най-лошото и от двамата. Най-добрите им качества се крият в изящството на на форма и движение, ала дори оттам лъха злото. Жените са най-капризните двуноги създания, но едва ли могат да си съперничат с вродената котешка капризност. Котките са фалшиви. Невъзможни са, както е невъзможно всяко съвършенство. Никое друго същество не се движи с тъй върховна грация. Само мъртвец може да се мери със съвършеното котешко отпускане. И нищо — да, абсолютно нищо — не надминава чудовищното двуличие на котките.

Пухчо замърка.

— Пис-пис! — яростно възкликна Рансъм. — Припичаш се край огъня и мъркаш! Усмиваш се с жълти жабешки очи към приносителя на дроб, съомга и пилешко! Мека, пухкава топчица, вързопче от радост, играеш си с хартийка на конец и караш децата да пляскат с ръчички като те гледат, а в злобния ти мъничък мозък свирепо припламват образите, родени от тази игра. Захапи го до кръв; стискай го до задушаване; после го остави и отстъпи високомерно; разбутай го с нежна пухкава лапка додето пак се размърда и скачай отново. Грабни го в нокти, претъркаляй се, забий жестоко зъби, докато го изкормяш със задните лапи. Хартийка на конец! Какво двуличие!

Пухчо се прозина.

— Както сам казваш, бедните ми уши не са чували по-типичен образец на сантиментални брътвежи. Врѣх на добре репетираната спонтанност. Симфония на цинизма. Поема на слабоумието. Несравним...

Рансъм изрѣмжа. Дълбоко се възмущаваше от тази безсрамна кражба на любимите му изрази, но въпреки всичко устната му леко потрепна. Проклетият котарак наистина беше наблюдателна твар.

— ...паметник на наивността — спокойно довърши Пухчо. — Ако те слуша някой, би решил, че искаш да изтребиш де що има котка по света.

— Искам — отсече Рансъм.

— Би ни сторил голяма услуга — каза котаракът. — Ще бъде ужасно забавно да бягаме от теб и да се присмиваме на усилията ти.

Вие, хората, нямате въображение.

— О, висше създание — иронично възкликна Рансъм, — щом ни смятате за досадни, защо не изтребите човешкия род?

— Мислиш ли, че не можем? — отвърна Пухчо. — Бием ви във всяко отношение — по ум, бързина и плодовитост. Но защо да го правим? Докато кротувате както през последните няколко хиляди години, докато ни храните, приютявате и не искате нищо друго, освен нашето присъствие, за да ни се възхищавате... щом е тъй, живеете си.

Рансъм се задави.

— Колко мило! Обаче слушай... зарежи тия тъпи абстрактни спорове и ми кажи нещо друго. Как тъй говориш и защо подбра тъкмо мен за събеседник?

Пухчо се понадигна.

— Ще ти отговоря като Сократ. Той е бил грък и затова най-напред ще започна с втория въпрос. От какво се издържаш?

— Ами аз... имам капиталовложения, освен това лихви от банката и...

За пръв път в живота си Рансъм млъкна поради липса на думи. Пухчо кимна с разбиране.

— Добре де, добре. Хайде, изплюй камъчето. Няма кой да ни слуша.

Рансъм се ухили.

— Ако толкова искаш да знаеш — а ти май наистина искаш — по професия съм гостенин. Разполагам със солиден запас от истории и надушвам кога да ги разкажа; изглеждам съвсем прилично и се държа досущ като джентълмен. От време на време успявам да изкрънкам по някой заем...

— За заем говорим — тържествено уточни Пухчо, — когато човек има намерение да го върне.

— Е, ние пък го наричаме заем — бодро възрази Рансъм. — Освен това понякога изисквам да получа разумно възнаграждение за определен вид услуги...

— Тоест изнудване — обади се котаракът.

— Не ставай вулгарен. Общо взето смятам живота си за много приятен и увлекателен.

— Дойдохме си на думата — победоносно заяви Пухчо. — Ти превръщаш живота си в нещо лъскаво и приятно за гледане. Същото

правя и аз. Ти се грижиш единствено за себе си; получаваш каквото желаш. Аз също. Харесват те единствено онези, които използваш; всички се възхищават от теб и ти завиждат. Усещаш ли накъде бия?

— Да, струва ми се. Правиш твърде злобно сравнение. С други думи, смяташ поведението ми за котешко.

— Точно така — изрече Пухчо през дългите си мустаци. — И това едновременно обяснява защо и как мога да разговарям с теб. Ти си тъй близо до котешкия род във всички свои постъпки и мисли; цялата ти първична философия е като на котка. Котешкото излъчване около теб е тъй мощно, че прониква в моето; и поради това двамата се разбираме.

— Не ми е съвсем ясно — каза Рансъм.

— И на мен — отвърна Пухчо. — Но това е положението. Харесваш ли госпожа Бенедето?

— Не — отговори Рансъм веднага и то доста натъртено. — Тя е абсолютно нетърпима. Отегчава ме. Дразни ме. Тя е единствената жена на света, която може да върши тия две неща едновременно. Прекалено много говори. Прекалено малко чете. Изобщо не мисли. Умът ѝ е истеричен и тесногръд. Има лице като обложка на книга, която никой не е пожелал да прочете. По фигура прилича на тумбесто шише за уиски, в което никога не е имало уиски. Гласът ѝ е монотонен и писклив. Няма достатъчно образование. Зле е възпитана, не може да готви и рядко си мие зъбите.

— Бре-бре! — възкликна котаракът и смаяно вдигна лапи. — Във всичко това долавям нотка на искреност. Харесва ми. Точно същото изпитвам от години насам. Но готвенето ѝ няма да критикувам — за мен купува специална храна. Омръзна ми. Не мога да я търпя. Омръзнала ми е просто невероятно. Мразя я почти колкото теб.

— Мен ли?

— Естествено. Ти си имитация. Фалшив си от край до край. Не си се родил където е трябвало, Рансъм. Нито едно същество, което се поти и се бръсне, отваря врати пред жените и се облича в евтини имитации на животински кожи, не може да достигне ранга на котка. Ти си нагъл.

— А ти не си ли?

— Аз съм друго нещо. Като котарак имам правото да върша каквото си пожелаая. Още щом те зърнах тази вечер, изпитах такава ненавист, че реших да те убия.

— И защо не го направи? Защо... не го направиш?

— Не можах — спокойно отвърна Пухчо. — Сърце не ми даде да го сторя, ти спиш като котка... обаче измислих нещо далеч по-забавно.

— Тъй ли?

— О, да.

Пухчо протегна лапа и измъкна ноктите навън. Рансът неволно забеляза колко дълги и мощни изглеждат. Луната бе залязла и из стаята плъзна мътна предутринна дрезгавина.

— Какво те събуди точно преди да вляза? — запита котаракът и скочи на перваза.

— Не знам — каза Рансът. — Сигурно някакъв шум.

— Нищо подобно — възрази Пухчо, като подви опашка и се ухили под мустак. — Точно обратното. Забелязваш ли колко е тихо?

Наистина беше тихо. Из къщата не се чуваше нито звук... а, да, сега Рансът долови звъntenето на чаена чашка и тромавите стъпки на слугинята, която отиваше от кухнята към спалнята на госпожа Бенедето. Но иначе... изведнъж той проумя.

— Дъртата кранта е спряла да хърка!

— Точно така — каза котаракът.

Вратата в края на коридора изскърца и оттам долетя приглушеното мърморене на слугинята, силен трясък и най-ужасният писък, който Рансът бе чувал през живота си, сетне тежките стъпки тичешком се отдалечиха, писъкът се повтори малко по-глухо и настана тишина. Рансът скочи от леглото.

— Какво, по дяволите...

— Слугинята беше — обясни Пухчо и грижливо облиза лапата си, без да изпуска Рансът от поглед. — Току-що откри госпожа Бенедето.

— Откри ли я?

— Да. Аз ѝ разкъсах гърлото.

— Мили... Боже! Защо?

Пухчо се надигна и изви тяло върху перваза.

— За да обвинят теб — каза той, после със злорад смях скочи навън и изчезна в сумрачното утро.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.